

Metodologija za određivanje iznosa tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom

- REZULTATI PROVEDENOG JAVNOG SAVJETOVANJA SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU -

	Primjedbe predstavnika zainteresirane javnosti koji žele ostati anonimni	CRODUX Plin d.o.o	Petrol d.o.o	Odgovori HERA-e
Članak 1.				
Članak 2.				
Članak 3.	<p>U točki 4. ovog članka:</p> <p><i>mjerodavni opskrbljivač – opskrbljivač čiji je udio u ukupnoj prodaji električne energije svih opskrbljivača krajnjih kupaca veći od 0,5%,</i></p> <p>Smatramo da je ova definicija nepotreban detalj koji iziskuje izračune i previše fluktuiraju –postavljanje granica u GWh isporučene električne energije krajnjim kupcima u prethodnom tromjesečju na npr. 20 GWh nedvosmisleno i jednostavno postavlja kriterije za svakog opskrbljivača.</p> <p>Pojam mjerodavni opskrbljivač imao je smisla u prijašnjoj metodologiji kod ponderiranja cijena ali u ovom prijedlogu nove nema nikakvu svrhu. Izračun se defacto bazira na potrošnji sustava a ne mjerodavnog opskrbljivača. Nema svrhe niti rezultata isključenje kWh od nekoliko mikro opskrbljivača. Predlaže se ukidanje pojma mjerodavnog opskrbljivača i priloga povezanih s njegovim utvrđivanjem.</p>		<p>Predlažemo da se promijeni definicija mjerodavnog opskrbljivača tako da se vrlo male opskrbljivače do 500 GWh ne uključi u izračun, a da se sam način izračuna napravi jednostavnijim, predlažemo da glasi: „mjerodavni opskrbljivač – opskrbljivač koji je za posljednju kalendarsku godinu isporuke u posljednjem prihvaćenom godišnjem izvješću HERA-e isporučio za krajnju potrošnju više od 500 GWh električne energije.</p>	<p>Ne prihvaća se.</p> <p>S obzirom na to da HERA mora nadzirati kretanje cijena na maloprodajnom tržištu električne energije s ciljem ispunjavanja odredbi članka 49. stavka 6. Zakona, svi opskrbljivači su u obvezi dostave podataka o ostvarenim cijenama prodane električne energije. U tom smislu više nije potrebno određivanje mjerodavnih opskrbljivača.</p> <p>Treba nastaviti praćenje maloprodajnih cijena električne energije da bi se osigurala provedba članka 49. stavka 6. ZOTEE-a.</p>
Članak 4.	<p>Smatramo da se ne može razvrstavati kupce po naponskim razinama (primjerice: kupci na srednjem naponu), već da se zapravo radi o obračunskim mjernim mjestima kupaca na nekoj naponskoj razini.</p>		<p>U stavku 3. i ostatku dokumenta, predlažemo da se ne koriste ODS-ove podjele za potrebe mrežne naknade po tipu potrošnje (naponske razine ta boje bijeli, plavi, žuti, crveni) koje su kod formiranja tržišnih cijena pretežno izašle iz upotrebe jer nisu mjerilo po kojem se cijene formiraju, a predlažemo da postoje samo dvije vijene zajamčene usluge, za VT i NT, pri čemu se kod kupaca TM Plavi kao cijena uzima VT, dok se kod kupaca TM Žuti uzima kao cijena aritmetički prosjek cijene VT i NT. Navedeno bi značajno pojednostavnilo metodologiju i pospješilo ostvarenje njenih ciljeva.</p>	<p>Prihvaća se.</p> <p>Izmijenjen je članak 4. stavak 1. tako da glasi: „Obračunska mjerna mjesta krajnjih kupaca u okviru zajamčene opskrbe električnom energijom (u daljnjem tekstu: kupci) razvrstavaju se po naponskim razinama u sljedeće kategorije:...”</p>
Članak 5.				
Članak 6.	<p>U stavku 1. ovog članka:</p> <p><i>(1) Referentna cijena električne energije jednaka je:</i></p> $C_r = 0,65 * C_b + 0,35 * C_p$ <p>Dijagram poduzetništva ima omjer 85/15 do maksimalno 82/18 – omjer 65/35 bliži je srednjem naponu/trgovačkim centrima. Uvođenje ovog omjera u početnom dijelu izračuna cijene zajamčene nepotrebno penalizira „dobre“ jeftinije kupca sa ravnim dijagramom, a lošije kupce s većim udjelom Peak-a favorizira. Smatramo da se razdioba cijena po kategorijama potrošnje vrši kasnije kroz koeficijente, a u ovom dijelu treba biti ili samo bazna energija ili omjer koji je proizašao iz prosječnog dijagrama poduzetništva, nikako više od 85:15.</p>		<p>Ne prihvaća se.</p> <p>Traženi omjer 82/18 odnosi se uglavnom na industrijske kupce na VN koji veoma malo sudjeluju u ukupnoj potrošnji poduzetništva. Stoga je opravdana upotreba omjera 65/35 koji je realniji za većinu kupaca kategorije Poduzetništvo na SN i NN.</p> <p>Budući da se ne radi o tržišnoj djelatnosti i krajnji kupac može prijeći na tržišnog opskrbljivača, pitanje „kažnjavanja“ kupaca s ravnomjernim dijagramom opterećenja nije relevantno za zajamčenu opskrbu.</p> <p>Uvođenje elementa „tromosti“ nije potrebno. Iznosi tarifnih stavki određuju se svaka tri mjeseca da bi se promptno reagiralo na promjene na HUDEX-u. Osim toga, referentna cijena se određuje na temelju najveće cijene četiri tromjesečna</p>	

	<p>C_b i C_p – najveća cijena na burzi – ova formulacija brzo prati promjene cijena na burzi ali problem bi mogao nastati prilikom naglog pada cijene.</p> <p>U stavku 1. ovog članka vezano za koeficijente C_b i C_p:</p> <p>C_b - najveća cijena temeljne električne energije za ostvarena u prvom mjesecu tekućeg tromjesečja [€/MWh],</p> <p>C_p - najveća cijena vršne električne energije za buduće u prvom mjesecu tekućeg tromjesečja na mađarski</p> <p>Nejasne definicije – nije jasan izvor, odnosno može se tumačiti na više načina. Navedena definicija referentne cijene električne energije je zapravo najveća očekivana cijena energije za neko tromjesečje, no pitanje je na koji dan se utvrđuju tarifne stavke. Ako se gleda najveća cijena i jedan ugovor može činiti značajnu razliku. Korištenje prosjeka smanjuje utjecaj ekstrema, a također je primjereniji temeljnoj definiciji javne usluge – usluga dostupna svima, u bilo koje vrijeme, po razumnim cijenama. Cijene se ne smiju temeljiti na ekstremima, već na prosječnim cijenama u nekom razdoblju.</p> <p>Potrebno je definirati točne rokove – datume za utvrđivanje C_r (za C_b i C_p) jer bez te definicije se stvara mogućnost različitog tumačenja, odnosno primjene Metodologije, s mogućim negativnim utjecajima na javnu uslugu.</p>			<p>proizvoda, što smanjuje rizik od naglog pada cijena na HUDEX-u.</p> <p>Veličine C_b i C_p jasno su definirane kao prosječne cijene tromjesečnih proizvoda koje su ostvarene u prvom mjesecu prethodnog tromjesečja. Cijene su javno dostupne (https://hudex.hu/en/market-data/power/report) i odnose se na tromjesečje sa najvišim ostvarenim cijenama.</p>
Članak 7.				
Članak 8.	<p>U stavku 1. ovog članka:</p> <p>$ENVT$ - radna energija po višoj dnevnoj tarifi koju prodavač naplati [kWh],</p> <p>$ENNT$ - radna energija po nižoj dnevnoj tarifi koju prodavač naplati [kWh],</p> <p>Nejasno od kuda se uzimaju ti podaci – potrebno je jasno navesti iz kojeg izvora se uzimaju podaci (Iz priloga?).</p> <p>Dodatno u stavku 1. ovog članka predlažemo:</p> <ul style="list-style-type: none"> Pojednostavljenje postupka izračuna i dostave podataka – količina VT i NT po tarifnim modelima mogu se uzeti jednom godišnje ili višegodišnji prosjek što pojednostavljuje izračun i dostavu podataka ali i štiti opskrbljivača (Prilog 1. je pretjerano detaljan po opskrbljivaču i nepotreban obzirom na to da prodajna cijena opskrbljivača više nije input u metodologiji). Koeficijenti korekcije – trebali bi odražavati tržišne odnose među tarifnim modelima – ako uzmemo početni koeficijent 1,00 za Visoki napon onda je 1,35 za NN Plavi ili 1,25 za NN Bijeli pretjerano visok. Rezultat je od 01.04.2019. rast cijene od >50% za prva dva mjeseca i >70% za preostalo razdoblje u odnosu na trenutne cijene zajamčene. Predlažemo pojednostavljenje izračuna i formiranje jedinstvenog tarifnog modela sa cijenom VT, NT, JT i JR koji će se primjenjivati na sve tarifne modele, biti će jednostavan, transparentan i lako primjenjiv. 	<p>(1) Tarifne stavke iz članka 7....po nižoj dnevnoj tarifi... određuju se iz formule:</p> $TS_{NT} = f * kzo * Cr * (EN_{VT} + EN_{NT}) / (1,4 * EN_{VT} + EN_{NT})$ <p><u>Objasnenje:</u> konstantu 1,7 treba promijeniti u 1,4 kako bi se postigao primjereniji omjer cijena za VT i NT. Naime odnos cijena Peak/Off Peak iznosi cca 40%. Isto toliko se razlikuju maloprodajne cijene većine tržišnih opskrbljivača (osim HEP-a).</p> <p>(2) Tarifne stavke iz članka 7....po višoj dnevnoj tarifi... određuju se iz formule:</p> $TS_{VT} = 1,4 * TS_{NT}$ <p><u>Objasnenje:</u> isto kao pod (1)</p> <p>(4) Koeficijenti korekcije f za pojedine tarifne modele iznose:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1,150 za kupce na visokom naponu - 1,150 za kupce na srednjem naponu - 1,350 za kupce na niskom naponu, tarifni model Plavi - 1,150 za kupce na niskom naponu, tarifni model Bijeli - 1,150 za kupce na niskom naponu, tarifni model Crveni - 0,900 za kupce na niskom naponu, tarifni model Žuti <p><u>Objasnenje:</u> S obzirom na činjenicu da se prema novom prijedlogu Metodologije referentna cijena (Cr) određuje prema maksimalnim iznosima temeljne i vršne cijene električne energije mađarske burze HUDEX, a koje nisu ni u kakvim korelacijama sa naponskim nivoima pojedinih tarifnih stavaka na strani krajnjih kupaca, predlaže se da se ujednače svi koeficijenti korekcije f za tarifne modele Visoki napon, Srednji napon, Niski napon Crveni i Niski napon Bijeli. Na taj način bi se eliminirala moguća diskriminacija krajnjih kupaca. Kao</p>		<p>Djelomično se prihvaća.</p> <p>Podatke o prodanoj električnoj energiji HERA-i dostavljaju operatori sustava kojima to ne predstavlja poteškoću.</p> <p>Omjer cijena pojedinih tarifnih modela određen je na temelju podataka koje su do sada mjerodavni opskrbljivači dostavljali HERA-i za potrebe određivanja iznosa tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu.</p> <p>Cijene električne energije koju su opskrbljivači dostavljali HERA-i razlikovala se u ovisnosti o naponskoj razini. Za tarifne modele Plavi i Bijeli na NN cijena je bila viša u odnosu na cijene na VN i NN.</p> <p>U konačnom prijedlogu metodologije je, zbog malih međusobnih razlika u koeficijentima za kupce na VN, SN i NN Crveni te zbog vrlo visokih iznosa tarifnih stavki za kupce na niskom naponu, tarifni modeli Bijeli i Plavi, članak 8. stavak 4. izmijenjen na način:</p> <p>„Koeficijenti korekcije f za pojedine tarifne modele iznose:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1,000 za kupce na visokom naponu, - 1,000 za kupce na srednjem naponu, - 1,150 za kupce na niskom naponu, tarifni model Plavi, - 1,150 za kupce na niskom naponu, tarifni model Bijeli, - 1,000 za kupce na niskom naponu, tarifni model Crveni,

	<p>U stavku 4. ovog članka:</p> <p><i>Koeficijenti korekcije f za pojedine tarifne modele iznose: 1,000 za kupce na visokom naponu, 1,035 za kupce na srednjem naponu, 1,350 za kupce na niskom naponu, tarifni model Plavi, 1,250 za kupce na niskom naponu, tarifni model Bijeli, 1,060 za kupce na niskom naponu, tarifni model Crveni, 0,900 za kupce na niskom naponu, tarifni model Žuti</i></p> <p>Nejasno po kojoj metodologiji su određeni ovi koeficijenti. Za zajamčenog opskrbljivača je svejedno o kojoj se naponskoj razini radi (trgovina energijom ne poznaje naponsku razinu). Razlika u ukupnoj jediničnoj cijeni za mjerna mjesta na različitim naponskim razinama posljedica je razlika u iznosu naknade za korištenje mreže po naponskim razinama, a ne razlike u cijenama energije. Isto je vidljivo i u ovoj Metodologiji - kod definiranja referentne cijene ne postoje razlike ovisne o naponskim razinama (C_b i C_p).</p> <p>U stavcima 5. i 6. ovog članka:</p> <p><i>(5) U razdoblju od dva mjeseca od početka korištenja zajamčene opskrbe električnom energijom koeficijent korekcije tarifne stavke za zajamčenu opskrbu električnom energijom kZO iznosi 1,1.</i></p> <p><i>(6) Nakon isteka razdoblja iz stavka 5. ovoga članka koeficijent korekcije tarifne stavke za zajamčenu opskrbu električnom energijom kZO iznosi 1,25.</i></p> <p>Predlažemo ukidanje dva koeficijenta jer nemaju opravdanje. Cijena zajamčene u cijelom razdoblju mora pokriti troškove zajamčene opskrbe (trošak za prva dva mjeseca uz stabilno tržište je u pravilu veći jer se radi o neplaniranom ulasku, odnosno povećanju potrošnje).</p> <p>Hrvatska bi morala odrediti koju razinu zajamčene opskrbe želi, a ne pokušavati politikom cijena za kupce u okviru zajamčene opskrbe utjecati na prirodna tržišna kretanja.</p> <p>Cijene u zajamčenoj opskrbi, utvrđene prema ovom prijedlogu ažurnije prate kretanja tržišnih cijena, uz ogradu vezano za korištenje prosjeka, koji osigurava praćenje tržišta u oba smjera (kod pada i rasta očekivanih cijena) te time nestaje razlog za dvije razine cijena (i dva koeficijenta). Cijene ne smiju biti instrument „tjeranja“ krajnjih kupaca.</p>	<p>najčešći primjer diskriminacije odnosi se na TM Crveni NN i Bijeli SN kod kojih 2 kupca sa sličnim karakteristikama potrošnje imaju bitno različitu cijenu zajamčene opskrbe u korist kupaca na višem naponskom nivou.</p> <p>(5) U razdoblju od dva mjeseca od početka korištenja zajamčene opskrbe električnom energijom koeficijent korekcije tarifne stavke za zajamčenu opskrbu električnom energijom k_{ZO} iznosi 1,15.</p> <p><u>Obrazloženje:</u> prema postojećem prijedlogu razlika između postojećih tržišnih cijena i ZO npr. za TM bijeli SN iznosi $VT_{ZO}/VT_{trž.} = 0,67/0,53$ kn/kWh; $NT_{ZO}/NT_{trž.} = 0,39/0,43$ kn/kWh što na prosječnoj razini iznosi cca 15%. Ukoliko se primjene predloženi koeficijenti razlika iznosi 35%.</p> <p>(6) Nakon isteka razdoblja iz stavka 5. ovog članka koeficijent korekcije tarifne stavke za zajamčenu opskrbu električnom energijom k_{ZO} iznosi 1,50.</p> <p><u>Obrazloženje:</u> prema postojećem prijedlogu razlika između postojećih tržišnih cijena i ZO npr. za TM bijeli SN iznosi $VT_{ZO}/VT_{trž.} = 0,76/0,53$ kn/kWh; $NT_{ZO}/NT_{trž.} = 0,45/0,43$ kn/kWh što na prosječnoj razini iznosi cca 30%. Ukoliko se primjene predloženi koeficijenti razlika iznosi značajnih 60%, a što treba dati očekivani motiv kupcima za odabir tržišnog opskrbljivača</p>		<p>– 0,900 za kupce na niskom naponu, tarifni model Žuti.“.</p> <p>Dva koeficijenta za određivanje tarifnih stavki (prva dva mjeseca i nakon dva mjeseca) uvedena su zbog toga da se kupcima koji se rasporede na zajamčenu opskrbu omogući niža cijena u prva dva mjeseca, dok ne pronađu tržišnog opskrbljivača. Nakon toga se cijena primjenom višeg koeficijenta povećava. Cilj ovakvog pristupa je potaknuti kupce koji koriste zajamčenu opskrbu da ju napuste i pređu na tržišnu opskrbu.</p> <p>Omjer tarifnih stavki za višu dnevnu tarifu i nižu dnevnu tarifu u iznosu 1,7 definiran je u važećoj metodologiji. Do sada na taj iznos nije bilo primjedbi. Osim toga, različiti opskrbljivači ga različito određuju.</p> <p>Povećanje koeficijenta nakon prva dva mjeseca korištenja zajamčene opskrbe na 1,5 rezultiralo bi previsokim cijenama zajamčene opskrbe.</p>
Članak 9.	<p>U stavku 2. ovog članka:</p> <p>Nepotrebna, česta i pretjerano detaljna dostava podataka o potrošnji pojedinog opskrbljivača. Ovaj zahtjev za dostavom podataka koristi se isključivo za definiranje mjerodavnog opskrbljivača. Budući da Metodologija za izračun u praksi koristi samo ukupnu agregiranu potrošnju sustava po tarifnim modelima a pojam mjerodavni opskrbljivač nema nikakvu funkciju smatramo da ovu dostavu podataka treba ograničiti samo na Operatora sustava i ukupnu potrošnju po tarifama i tarifnim modelima kategorije poduzetništvo.</p> <p>U stavku 3. ovog članka:</p>			<p>Ne prihvaća se.</p> <p>Treba nastaviti praćenje maloprodajnih cijena električne energije kako bi se osigurala provedba članka 49. stavka 6. ZOTEE-a.</p>

	Nedopustivo detaljna dostava podataka –HERA će imati detaljan pregled potrošnje po tarifama i tarifnim modelima (Prilog 1–Tablica 1) i detaljne cijene po tarifama i tarifnim modelima po opskrbljivaču. To je preveliko izlaganje npr. opskrbljivača s jednim kupcem na visokom naponu koji bi tajni podatak o cijenama iz ugovora morao dostaviti trećim stranama. Problem točnosti kod neslaganja tarifnog modela operatora i opskrbljivača.			
Članak 10.	Nepotrebna dostava podataka usporava sustav izračuna –ako uzmemo povijesne podatke sustava izračun cijene može biti gotov već prvog radnog dana 2. mjeseca u kalendarskom kvartalu. Zašto ostavljati dodatnih 45 dana neizvjesnosti u kojima se može dogoditi kod naglog pada ili rasta burze pogrešno očekivanje kupca. Nadalje potrebno je ostaviti čim više vremena i zajamčenom opskrbljivaču za primjenu cijena. Obzirom na procedure donošenja predlaže se rok donošenja cijene zajamčene ne duži od zadnjeg dana 2. mjeseca pojedinog kvartala (30 dana rok).			Prihvaća se. Članak 10. je izmijenjen tako da su operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava dužni HERA-i dostavljati podatke o prodanoj električnoj energiji po opskrbljivačima i tarifnim modelima u skladu s tablicom 1. iz Priloga 1. koji je sastavni dio ove Metodologije do 31. siječnja tekuće kalendarske godine. Budući da se navedeni podaci neznatno mijenjaju tijekom godine, nema potrebe za češćom (tromjesečnom) dostavom podataka.
Članak 11.				
Članak 12.	Praksa na tržištu RH je 4 decimale. Obzirom da je ulazni input (HUDEX) u MWh onda je cijena na 2 decimale pretjerano udaljena od inputa. Ovo zaokruživanje na prosječnim tržišnim cijenama unosi +/- 1,5% nepotrebnu razliku.	Iznos tarifnih stavki određeni u skladu s ovom Metodologijom iskazuju se na dvije četiri decimale. <u>Obrazloženje:</u> s obzirom na činjenicu da se na tržištu već duže vrijeme jedinične cijene iskazuju na četiri decimalna mjesta (kod nekih čak i na pet) potrebno je isto primijeniti i na predmetne cjenike.		Prihvaća se. Članak 12. mijenja se i glasi: „Iznosi tarifnih stavki određeni u skladu s ovom Metodologijom iskazuju se na četiri decimale.“
Članak 13.				
Članak 14.				
Članak 15.				
Članak 16.				
PRILOG 1.				
PRILOG 2.				
PRILOG 3.				
PRILOG 4.				